

סיכום לפרק "הערל"

אסורים לבוא בקהל עד עולם, בין זכרים ובין נקבות. פצוע דכא וזרות שפכה אסורים לבוא בקהל, (אבל דין ייבום נוהג בהם ובנשיהם), ואילו אלה שאינם מסוגלים להוליד מחמת מחלה או בגלל פגם בהתפתחותם, כגון סריס החמה והאיילונית, אינם אסורים לשאת ולהינשא (אף כי אין בהם דין ייבום). אולם בהעדר סימני מין מְשֻׁנָּים ("שתי שערות") יש ספקות לגבי זמן בגרותם, וסיכומם של הדברים הוא שאם ברור מצבם זה הריהם נחשבים לבוגרים בגיל עשרים, ואם לא – רק משהגיעו למחצית שנות אדם ממוצע (שלשים וחמש שנה). אנדרוגינוס, מכיון שיש לו אבר זכר נחשב לזכר – וכך רשאי הוא לשאת אשה, ונחשב כזכר לענין בעילה. ואילו הטומטום, מחמת שיש בו ספק שאינו ניתן לבירור, אין בו דין נישואין כלל.

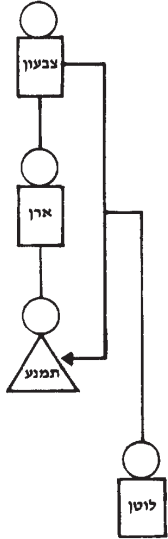
עיקרי הדברים בפרק זה אינם שייכים למסכת יבמות, אלא הובאו כהשלמה לפרק הקודם. מתוך הדיון בעצם ההלכה שהערל והטמא, אף שאינם רשאים לאכול בתרומה יכולים להאכיל את נשיהם ועבדיהם, בא לידי בירור מקורה של ההלכה שהערל פסול מן התרומה. ואגב הדיון בפצוע דכא, שאוכל בתרומה ואינו מאכיל את אשתו, מתבררים פרטי ההלכה בפצוע דכא: מה היא פציעה זו, והאם יש לה תיקון רפואי בעל משמעות גם להלכה.

ביחס לפסולי הנישואין האחרים סוכם כי בגרים עמונים ומזאבים יש להבחין בין זכרים ונקבות: הזכרים, וצאצאיהם הזכרים, אסורים לבוא בקהל עד עולם, ואילו הנקבות מותרות אפילו בדור ראשון. ולעומת זאת, בגרים מצרים ואדומים, זכרים ונקבות שווים לאיסור – שהם וצאצאיהם אסורים לבוא בקהל, ודור שלישי מותר. ואילו ממזרים (ומדברי סופרים אף נתינים)

ציורים והשלמות

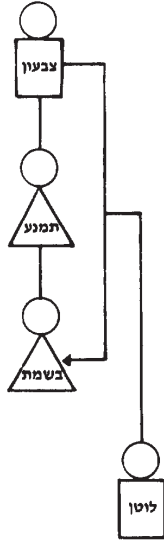
(לדף צז, ב עמי 432)

האי דדינא וכו'

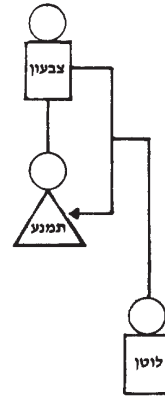
צבעון בא על תמנע, שהיא בת בנו ארן, והוליד ממנה את לוטן. תמנע יכולה איפוא לומר שהיא נשאת על כתמיה את בנה לוטן, אולם לוטן הוא אחי ארן (מאביו צבעון), ואם כן, תמנע בת ארן היא גם בת אחיו של לוטן.

שלמא לך ברי וכו'

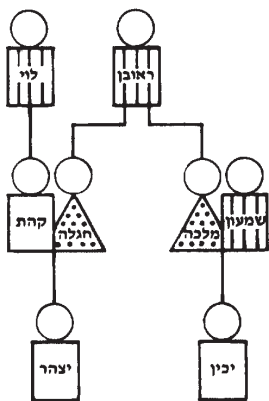
צבעון בא על קשמת, בתה של בתו תמנע, והוליד ממנה את לוטן. בשמת יכולה לומר ללוטן: שלום לך, בני, בת אחותך אני, שהרי הוא בן צבעון, ואחותו (מאביו) היא תמנע, והרי בשמת היא בת תמנע.

אח הוא וברי הוא

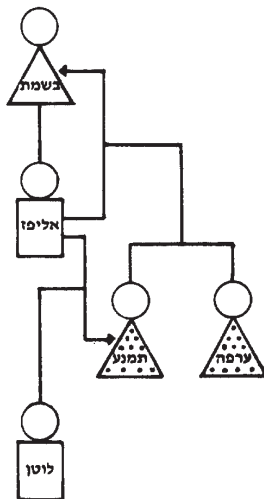
צבעון בא על בתו תמנע והוליד ממנה את לוטן. תמנע אומרת על לוטן: אחי הוא (שהרי הוא בן של אביה, צבעון) ובני הוא.

ראובן שיש לו שתי בנות וכו'

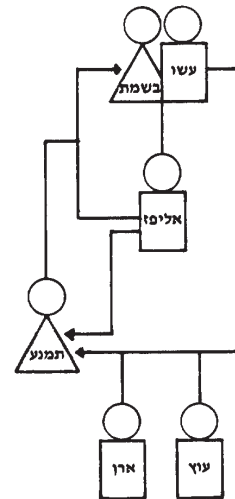
שלושה אחים, ראובן שמעון ולוי. לראובן שתי בנות: מלכה וחגלה. שמעון נשא את מלכה בת אחיו ראובן והוליד ממנה את יכין, וקהת בן לוי נשא את חגלה בת דודו ראובן והוליד ממנה את יצהר. יכין יכול איפוא לומר ליצהר: אני ואתה בני דודים (שהרי אמותיים, חגלה ומלכה, הן אחיות), אני ואביך (קהת) בני דודים (שהרי אבותיהם, שמעון ולוי, הם אחים), אני ואמך בני דודים (שהרי חגלה היא בת ראובן שהוא דודו של יכין).

אנא ואת אחי וכו'

אליפז בא על אמו, בשמת, והוליד ממנה שתי בנות: ערפה ותמנע. אחר כך חזר אליפז ובה על בתו, תמנע, והוליד ממנה את לוטן. ערפה יכולה לומר ללוטן: אני ואתה אחים (שהרי שניהם בני אליפז), אני ואביך אחים (שהרי גם היא וגם אליפז הם בני בשמת), אני ואמך אחיות (שכן גם ערפה וגם תמנע הן בנות אליפז).

בייא בייא וכו'

אליפז בא על אמו, בשמת, והוליד ממנה תמנע, ואחר כך חזר ובה על בתו זו. עשו, אבי אליפז, בא גם הוא על תמנע והוליד ממנה את עוז וארן. תמנע יכולה לומר על אליפז: הוא אח (שהרי גם הוא וגם היא הם בניה של בשמת), והוא בעל (שהרי גם הוא בא עליה), והוא בן בעלה (שכן הוא בנו של עשו, שגם הוא בא על תמנע), הוא בעלה של האם (שהרי אליפז בא על בשמת אם תמנע), ואני בת אשתו (בשמת). הוא אינו מפרנס את אחיו עוז וארן, שהרי גם הם כמוהו בניו של עשו. שהם גם בני בתו (שהרי עוז וארן הם בני תמנע, שהיא בת אליפז).